QORTI TAL-MAĠISTRATI (MALTA)
MAĠISTRAT DR. LEONARD CARUANA LL.D., M.A. (FIN. SERV)

Avviż Nru: 93/2023 LC

GMC TRANSPORT CO. LTD
(C-7228)

vs

FAGIOLI S.P.A

Illum, 12 ta' Ġunju 2023

Il-Qorti,

Rat ir-rikors tas-soċjetà rikorrenti ppreżentat fis-17 ta' April 2023 fejn talbet lil din il-Qorti tikkundanna lis-soċjetà konvenuta tħallasha s-somma ta' tlettax-il elf, erba' mija u ħamsa u tletin Ewro (€13,435) bilanċ ta' prezz ta' trasport u servizzi ta' loġistika mogħtija lilek fuq struzzjoni tiegħek, skont il-fatturi u l-istatement of account (Dok. A) ġa mibgħuta, u debitament aċċettati, minnek.

Bl-ispejjeż u bl-imgħax kummerċjali sad-data tal-pagament effettiv.

Rat illi s-soċjeta konvenuta ġiet debitament notifikata fil-5 ta' Mejju 2023;

Rat illi fis-seduta tas-6 ta' Ġunju 2023 is-soċjetà konvenuta imsejjħa diversi drabi baqgħet ma dehritx u lanqas ma ppreżentat ir-risposta tagħha għat-talba tas-soċjetà rikorrenti sa dakinhar;

Rat illi fl-istess seduta tas-06 ta' Ġunju 2023 il-Qorti awtorizzat lis-soċjetà rikorrenti, fuq talba tagħha stess, sabiex tippreżenta kapitolu għas-subizzjoni tas-soċjetà konvenuta, liema kapitolu ġie ppreżentat seduta stante u ġie approvat mill-Qorti;

Rat illi fil-kapitoli għas-subizzjoni tas-soċjetà konvenuta, is-soċjetà rikorrenti talbet lis-soċjetà konvenuta sabiex tipprova bil-ġurament tagħha li hija debitriċi tas-soċjetà rikorrenti fis-somma indikata u għar-ragunijiet kontenuti fl-avviż odjern;

Rat illi l-kawża tħalliet għas-subizzjoni tas-socjetà konvenuta għal-lum stess.

Rat illi fis-seduta tal-lum is-socjetà konvenuta ma dehritx għas-subizzjoni tagħha sabiex twieġeb għad-domanda tas-soċjeta' attriċi.

Ikkunsidrat;

Illi jirriżulta li minkejja li s-soċjetà konvenuta ġiet debitament notifikata bl-atti proċesswali kif hawn fuq imsemmi, hija għażlet li ma ddaħħal ebda risposta u lanqas li tidher għas-sejħa ġudizzjarja tas-soċjetà rikorrenti.

Illi bl-applikazzjoni tal-Artikoli 698(2) u 702 *et seq* tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta, is-soċjetà rikorrenti talbet li s-soċjetà konvenuta tingħata s-subizzjoni u għaldaqstant talbet l-awtorizzazzjoni tal-Qorti sabiex tressaq il-kapitoli fil-konfront tagħha.

Illi s-subizzjoni ta' parti hija proċedura li ġġib effetti serji ħafna fuq il-posizzjoni ta dik il-parti jekk tali tonqos li tidher. Illi kif ġie ritenut fis-sentenza **Dr John Buttigieg LL.D, M.P. vs Michael Marletta**[1], "*il-materja tas-subizzjoni hija materja delikata u deċiżiva peress li biha jekk il-parti tonqos li tidher, il-kapitoli jittieħdu bħala konfessati u l-konvenut ikun impedut li jagħmel appell amenokke ma jiġġustifikax il-kontumaċja tiegħu.*"

Illi di piu, ġie ritenut fis-sentenza **Stephen Vella et v. Bollicine Limited**[2] rigward il-kaptoli li:

> "*jibda biex jigi osservat illi in linea ta' principju l-kapitolu hu fatt processwali li jgib mieghu effetti specifici, espressament prevvisti u determinati mil-ligi taht il-Kapitolu 12. Ara Artikoli 698 (2) u 702 (3). Minnhom huwa dezunt illi l-kapitolu hu mezz dirett biex jipprovoka konfessjoni gudizzjali f' min lilu jigi deferit ta' fatt sfavorevoli ghal kapitolat u ta' vantagg ghall-parti li eskogitatu. Jinghad fid-decizjoni fl-ismijiet "**Anthony Borg -vs- Samwel Veneziani**", Appell Inferjuri, 28 ta' April 1998, illi "din ic-cirkustanza hi hafna rilevanti ghaliex tfisser illi bin-nuqqas tal-konvenut appellat li jidher biex jikkontesta l-kapitolu, saret <u>prova posittiva</u> li l-ammont rekalmat mill-attur kien dovut lilu ghal ragunijet minnu pretizi u dana bl-ammissjoni – anke jekk negattiva fis-sens ta' non kontestazzjoni – ta' l-istess konvenut.*
>
> *In tema, kemm id-duttrina legali kif ukoll il-gurisprudenza, issoktaw jaffermaw, u jikkawtelaw ukoll, illi tali prova wehida mhux necessarjament u bilfors ghandha tiddemostra l-fondatezza tal-pretensjoni ta' l-attur in kwantu dak l-istat migjub*

[1] **Dr John Buttigieg LL.D, M.P. vs Michael Marletta,** Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri), 11 ta' Novembru 1986
[2] **Stephen Vella et v. Bollicine Limited**, Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri) 9 ta' Jannar 2008 (Appell Ċivili Nru 161/2005/1)

in essere bil-kapitolu ma ghandux ifisser li qed jintroduci derogi ghall-principju tal-piz tal-provi. Kif rilevat mill-Qorti ta' l-Appell kolleggjali fil-kawza "James Trapani et -vs- Vincent Cilia" (28 ta' April 2000), "il-kapitoli jitqiesu konfessati pero` dan ma jfisserx li l-Qorti kienet obbligata toqghod fuq dik il-prezunta ammississjoni. Dik il-prova kellha tigi evalwata u meqjusa flimkien ma' kull prova ohra li sa dak l-istadju setghet kienet diga` prodotta quddiem il-Qorti. Dan ghaliex kif gja nghad is-subizzjoni setghet tintalab f' kull parti tal-procedura";

Naturalment, l-apprezzament relattiv ta' dik il-prova b' dak il-kapitolu hu rimess ghall-poter diskrezzjonali tal-Qorti adita mill-mertu, u f' dan il-kaz, tajjeb jew hazin, l-ewwel Qorti dehrilha li setghet tigbed il-konkluzjoni illi l-fatt dedott mill-atturi kien ghaliha suffragat bil-prova kostitwita mill-kapitolu;"

Għalhekk, minkejja li s-soċjetà rikorrenti ressqet il-kapitoli kontra s-soċjetà konvenuta, dan ma jfissirx awtomatikament li t-talbiet rikorrenti ġew awtomatikament ipprovati sal-grad rikjest mil-liġi.

Filfatt, ġie ritenut fis-senteza Tabib **Dr Antonio Zammit et vs Francesco Pace et**[3] illi "*Huwa veru li l-kapitoli, meta s-subent ma jkunx wieġeb għalihom u ma jkunx iġġustifika l-kontumaċja, għandhom jitqiesu bħala konfessjoni. Imma dana ma jfissirx li l-Qorti hija obligata toqgħod dejjem duq dik il-preżunta konfessjoni. Is-subizzjoni hija sempliċi mezz ta' prova, u għandha tiġi eżaminata u valjata flimkien mal-provi l-oħra kollha tal-kawża' b'mod illi, jekk il-kapitoli ma jkunux konfaċenti mal-provi l-oħra tal-kawża, u l-Qorti jidrilha li għandha tagħti prevalenza lil dawk il-provi l-oħra, il-konfessjoni preżunta derivanti mis-subizzjoni għandha ċċedi quddiem dawk il-provi l-oħra*."

[3] **Tabib Dr Antonio Zammit et vs Francesco Pace et**, Qorti Ċivili, Prim' Awla, 28 ta' Ġunju 1952.

B'hekk, fil-perspettiva ta' dan il-prinċipju appena enunċjat, il-Qorti ser tgħaddi biex teżamina l-provi mressqa in sostenn tat-talba attriċi.

Illi fis-seduta tas-06 ta' Ġunju 2023, xehed Mark Buttigieg, rappreżentant tas-soċjetà rikorrenti, fejn spjega illi s-soċjetà rikorrenti twettaq xogħol ta' trasport bit-trailers, import u export kemm lejn u barra minn Malta. Xehed li s-soċjetà intimata kellha proġett f'Malta u ngaġġaw lis-soċjetà rikorrenti sabiex jagħmlu xi trasporti mill-Italja lejn Malta u jerġgħu jibgħatu l-equipment lura minn Malta għall-Italja. Spjega li b'kollox għamlu xogħol ta' madwar €60,000 u għalkemm ħallsu gran parti minnu, fadal bilanċ ta' €13,435 li s-soċjetà intimata għadha ma ħallsitx. Qal li s-soċjetà rikorrenti ġrew warajhom diversi drabi, ċemplulhom u anke bgħatulhom diversi email. Huwa kkonferma l-prospett preżentat mal-avviż promotur[4] bil-ġurament tiegħu li minnu jirriżulta li l-ammont ta' €13,435 għadu dovut.

Ix-xhud ikkonferma bil-ġurament tagħha illi l-ammont ta'€13,435 għadu dovut fl-intier tiegħu lis-soċjetà rikorrenti.

Illi mill-provi prodotti mis-soċjetà rikorrenti, il-Qorti ssib illi l-kapotili mressqa huma konsonanti mat-talba għas-sorte u b'hekk m'hemmx raġuni għalfejn il-Qorti ma tilqax it-talba attriċi.

Illi fir-rigward tal-imgħax, is-soċjetà rikorrenti titlob li dan għandu jiġi kkalkolat bir-rata kummerċjali. Bit-talba tagħha, is-soċjetà rikorrenti qed tibbaża fuq id-dispost tal-Artikolu 1141(1) tal-Kap. 16 tal-Liġijiet ta' Malta li jistipola li *"Jekk l-obbligazzjoni tkun ta' xorta kummerċjali jew jekk il-liġi tkun tiddisponi li l-imgħaxijiet għandhom jibdew*

---

[4] Ara Dok "A" a fol. 2 tal-atti proċesswali.

igħaddu ipso jure, l-imgħaxijiet għandhom igħaddu minn dak in-nhar li l-obbligazzjoni kellha tiġi esegwita"

Illi sabiex il-Qorti tkun tista' tiddeċiedi jekk l-imgħax għandux jiddekorri skont l-Artikolu 1141(1) jew skont l-Artikolu 1141(2) tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta, jeħtieġ li l-Qorti teżamina jekk it-transazzjoni odjerna hijiex waħda ta' natura kummerċjali jew ta' natura purament ċivili.

L-Artikolu 5(e) tal-Kap. 13 tal-Liġijiet ta' Malta jistipola li kull operazzjoni li għandha x'taqsam ma soċjetajiet kummerċjali għandha titqies li hija att ta' kummerċ. Fil-każ preżenti, il-kontendenti huma soċjetajiet kummerċjali u b'hekk, il-Qorti sejra tapplika d-disposizzjoni tal-Artikolu 1141(1) tal-Kap. 16 tal-Liġijiet ta' Malta.

Illi mill-prosett ppreżentat mis-soċjetà rikorrenti jirriżulta illi dan il-bilanċ ilu dovut sa mill-21 ta' Frar 2023 u dan peress li dakinhar sar l-aħħar pagament da parti tas-soċjetà intimata.

Deċide:

Għaldaqstant, għal dawn il-motivi, il-Qorti qed taqta' u tiddeċiedi billi tilqa' t-talba tas-socjetà rikorrenti u konsegwentement tikkundanna lis-socjeta' konvenuta Fagioli S.P.A. tħallas lill-socjetà rikorrenti GMC Transport Co. Ltd is-somma ta' tlettax-il elf, erba' mija u ħamsa u tletin Ewro (€13,435) u bl-imgħax kummerċjali b'effett mill-21 ta' Frar 2023, sad-data tal-pagament effettiv.

Bl-ispejjeż tal-preżenti jkunu a karigu esklussiv tas-soċjeta’ intimata.

ft.Dr. Leonard Caruana
Maġistrat

Sharonne Borg
Deputat Reġistratur